

Sygn. akt X K 734/17

PR Ds. 1220.2017

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2018 roku

Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku w X Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SR Joanna Jurkiewicz

Protokolant: Magdalena Barska

po rozpoznaniu w dniach 12.12.2017r. oraz 06.02.2018r. sprawy **A. N. (1)**, syna A. i J., urodzonego (...) PESEL (...);

oskarżonego o to, że:

w okresie od czerwca 2016 roku do 08 lipca 2017 roku w miejscowości B. uchylał się od obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości 250 zł. wyrokiem wydanym przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku V Wydział Rodzinny i Nieletnich w sprawie V RC 276/09 z dnia 21.04.2010r. powodując zaległość stanowiącą równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, czym naraził A. N. (2) na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych

tj. o czyn z art. 209§1 k.k. w zw. z art. 209§1a k.k.

I. Oskarżonego A. N. (1) uznaje za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu oskarżeniem, czyn ten kwalifikuje z art. 209§1 i 1 a k.k. i za to na mocy art. 209§1a k.k. skazuje go na karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności.

II. Na mocy art. 69§1 i 2 k.k. i art. 70§1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności zawiesza na okres 3 (trzech) lat tytułem próby.

III. Na podstawie art. 73§1 k.k. oddaje oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora.

IV. Na podstawie art. 72§1 pkt 3 k.k. zobowiązuje oskarżonego do bieżącego wykonywania ciężącego na nim obowiązku łożenia na utrzymanie A. N. (2).

V. Zasądza od oskarżonego na rzecz A. N. (2) kwotę 504 (pięćset cztery) złote tytułem zwrotu kosztów ustanowienia w sprawie pełnomocnika.

VI. Na mocy art. 626§1 k.p.k., art. 627 k.p.k., art. 1, art. 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity Dz.U. z 1983 r., Nr 49, poz. 223 z późn. zm.) obciąża oskarżonego kosztami sądowymi wydatkami w kwocie 70 (siedemdziesiąt) złotych oraz opłatą w wysokości 120 (sto dwadzieścia) złotych.

Na oryginale właściwy podpis

Sygn. akt X K 734/17

UZASADNIENIE

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

A. N. (3) jest synem A. N. (2). Wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku V Wydziału Rodzinnego V RC 276/09 z dnia 21.04.2010 roku orzeczono od A. N. (1) obowiązek łóżenia na utrzymanie A. N. (2) kwoty 250 złotych miesięcznie.

Dowody: odpis wyroku (...) (k.7)

Ojciec A., A. N. (2), zamieszkuje w mieszkaniu swojego drugiego syna T.. Miesięcznie otrzymuje około 1.000 złotych emerytury i są to jedyne środki jego utrzymania Nie otrzymuje pieniędzy z funduszu alimentacyjnego, ani nie korzysta z pomocy GOPSu. Koszty mieszkania pokrywa syn T. N.. Dom, w G., w którym wcześniej mieszkał ojciec, A. N. (3) obecnie wynajmuje lokatorowi. A. N. (3) nie utrzymuje kontaktów z ojcem, nie łoży na jego utrzymanie zgodnie z zasądzonym obowiązkiem alimentacyjnym. Ponadto ma rozdzielność majątkową ze swoją żoną i cały majątek przepisał na nią. A. N. (3) pozyskuje dotacje z UE z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego.

Ponadto A. N. (2) poczynił na rzecz A. N. (1) darowiznę.

Dowody: pismo z (...) w P. (k. 32), zeznania świadka A. N. (2) (k. 5v., 99-100), dokumenty z akt sprawy I C 685/15 Sądu Okręgowego w Gdańsku (k. 3, 6, 58, 60, 123, 136).

Wobec niewywiązywania się przez A. N. (1) z obowiązku alimentacji na rzecz ojca, wszczęto przeciw niemu postępowanie komornicze Kmp 30/11, przy czym egzekucja okazała się bezskuteczna.

Dowody: zaświadczenie od komornika (k. 36), karty rozliczeniowe (k. 37 – 40, 42 – 44v).

Wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku (sygn. akt X K 639/16) A. N. (3) został skazany za uporczywe uchylanie się od ciężącego na nim obowiązku łóżenia na utrzymanie ojca A. N. (2) na karę ograniczenia wolności.

Dowody: odpis wyroku X K 639/16 (k. 8).

A. N. (3) ma wykształcenie zawodowe, z zawodu jest mechanikiem samochodowym. Nie pracuje i według oświadczenia nie osiąga dochodu, pozostaje na utrzymaniu żony. Nie posiada majątku większej wartości. Ma dwójkę dzieci pozostających na jego utrzymaniu. Był uprzednio karany za czyn z art. 209§1 k.k. na karę ograniczenia wolności.

Dowody: dane osobo poznauczne (k.56-56 v.), dane o karalności (k. 62).

W postępowaniu przygotowawczym oskarżony A. N. (3) nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i łożył wyjaśnienia. W toku postępowania jurysdykcyjnego oskarżony nie stawił się na rozprawę, o której terminie był prawidłowo zawiadomiony; nie usprawiedliwił swojej nieobecności, nie wnosił o nie przeprowadzanie rozprawy pod jego nieobecność, a jego obecność nie była obowiązkowa.

Jednocześnie z uwagi na wymóg zwięzłości uzasadnienia wynikający z art. 424 § 1 k.p.k. odstąpiono od cytowania całości wyjaśnień oskarżonej odstępując do wskazanych poniżej kart akt postępowania.

W wyjaśnienia oskarżonego A. N. (1) (k. 57).

Sąd zważył, co następuje :

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w szczególności zeznania pokrzywdzonego, dostarczyło podstaw do przypisania A. N. (3) popełnienia zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu z art. 209§1 k.k.

Ustalając stan faktyczny w sprawie Sąd oparł się w na zeznaniach pokrzywdzonego A. N. (2), który zeznał, że syn ma wobec niego zaległości z tytułu alimentów. A. N. (2) rzeczowo przytoczył okoliczności sprawy. Sąd zważył, że sytuacja osobista pokrzywdzonego i stosunek do A. N. (1), który mógłby mieć żal do syna, to mimo to w jego depozycjach nie były widoczne pretensje czy nadmierne obwinianie oskarżonego. Sąd dał wiarę zeznaniom pokrzywdzonego, bowiem

ich treść korespondowała z innymi dowodami w sprawie, tj. treścią wyroków czy zaświadczeń od komornika. Nadto pokrzywdzony stawiał się na każdym terminie rozprawy, jego zeznania były spójne, podtrzymał też swoje wcześniejsze zeznania. Dlatego Sąd uznał, że zeznania wyżej wymienionego polegały na prawdzie.

Sąd uznał za podstawę ustaleń faktycznych w sprawie dokumenty ujawnione w trybie art. 394§1 i 2 k.p.k., art. 393§1 i 2 k.p.k., w szczególności w postaci zaświadczeń i kart rozliczeniowych nadesłanych przez komornika, zaświadczenia (...), odpisów wyroków, danych osobo poznawczych, danych o karalności, których autentyczność, wiarygodność i rzetelność nie była kwestionowana, a które zostały sporządzone przez upoważnione osoby i podmioty, w zakresie ich kompetencji

Wyjaśnienia oskarżonego A. N. (1) trudno uznać za całkowicie zgodne z prawdą i w pełni konsekwentne. Oskarżony z jednej strony przyznawał, że uchylał się od obowiązku płacenia rat alimentacyjnych, a z drugiej próbował usprawiedliwić swoje zachowanie tym, że spowodowane było brakiem środków. Później zaś wskazywał, że uiścił ratę alimentów na poprzedni znany mu adres pokrzywdzonego i przekaz nie został mu zwrócony, po czym dalej podał, że nie znał adresu pokrzywdzonego, więc nie miał możliwości przekazania alimentów. Ponadto, co zostało udowodnione w niniejszym postępowaniu, prowadzone były sprawy o dział spadku przed Sądem Rejonowym Gdańsk – Południe w Gdańsku i o zwrot uzyskanej darowizny przed Sądem Okręgowym w Gdańsku, gdzie oskarżony miał profesjonalnego pełnomocnika i w których był podany aktualny adres zamieszkania A. N. (2), a więc A. N. (3) z łatwością, gdyby tylko chciał, mógłby ustalić miejsce zamieszkania ojca. Nadto A. N. (2) zamieszkuje u drugiego syna, T. N., a więc nieprawdą jest, że oskarżony nie mógł się dowiedzieć, na jaki adres powinien wysyłać alimenty. Ponadto zgodnie z doświadczeniem życiowym i zasadami logiki, jeżeli jednorazowo wysłał kwotę na poprzedni adres i nie została ona zwrócona, mógł nadal przekazywać raty alimentacyjne na ten adres. Zatem wyjaśnienia oskarżonego, jako wewnętrznie niespójne, sprzeczne z ustalonym stanem faktycznym i pozostałym materiałem dowodowym, zdaniem Sądu, nie zasługiwały na danie im wiary.

Sytuacja prawna w niniejszej sprawie jest o tyle skomplikowana, że oskarżony dopuścił się zarzucanego mu czynu w okresie obowiązywania dwóch stanów prawnych.

Art. 209§1 k.k. w aktualnym brzmieniu stanowi, że karze podlega ten, kto uchyla się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące. Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy, A. N. (3) nie uiszczał kwot alimentów orzeczonych wyrokiem Sądu Gdańsk – Południe w Gdańsku V RC 276/09 w okresie od czerwca 2016 roku do 8 lipca 2017 roku, czym powodował powstanie zaległości w regulowaniu rat alimentacyjnych na okres znacznie dłuższy niż 3 miesiące. Wątpliwości budzi jednakże możliwość zakwalifikowania całości zachowania oskarżonego z tego przepisu w sytuacji, gdy obowiązuje on w aktualnym brzmieniu od dnia 1 czerwca 2017r. Okoliczność ta jest o tyle bez znaczenia, że zachowanie oskarżonego wyczerpało znamiona zarówno przestępstwa z art. 209§1 k.k. w poprzednim brzmieniu, jak i odpowiadającej temu przepisowi aktualnie postaci kwalifikowanej przestępstwa nie alimentacji ujętej w art. 209§1a k.k.

Zakres pojęcia "podstawowe potrzeby życiowe", użytego w art. 209§1 k.k., wyznaczają warunki społeczne, poziom rozwoju gospodarczego, technologicznego, stan świadomości społecznej. Im wyższy jest stopień rozwoju społeczeństwa, przeciętny poziom życia, tym większe i bardziej zróżnicowane są potrzeby uznawane powszechnie za podstawowe (wyr. SA we Wrocławiu z 16.3.2016 r., II AKA 7/16, L.). W okolicznościach niniejszej sprawy oskarżony A. N. (3) swoim zachowaniem wyczerpał znamiona przypisanego mu czynu, tj. narażenie osoby uprawnionej do alimentacji na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.. Pokrzywdzony, na którego utrzymanie zobowiązany był łożyć, otrzymywał 1.000 zł emerytury i nie miał dodatkowych środków do życia. Nie byłby w stanie sam pokrywać kosztów związanych z mieszkaniem.

Nadmienić należy, że suma nieuiszczonych przez A. N. (1) rat alimentacyjnych znacznie przekroczyła równowartość trzech świadczeń okresowych. Jak wykazano z kart rozliczeniowych od komornika, dłużnik ostatniej wpłaty dokonał w maju 2015 roku, a suma zaległości na dzień wystawienia zaświadczenia tj. 16 czerwca 2017 roku wynosiła prawie 6.500 złotych. W myśl art. 209§1 k.k. karze podlega ten, kto uchyla się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące. Niewątpliwie postępowanie A. N. (1) wypełniło także to znamię przestępstwa niealimentacji.

Kolejną przesłanką, jaka musi zostać spełniona, żeby przypisać oskarżonemu popełnienie czynu z art. 209§1 k.k., jest uporczywość uchylania się. Zgodnie z poglądem przyjętym w orzecznictwie, uporczywość zachodzi w sytuacji powtarzającego się uchylania zabarwionego ujemnie z uwagi na złą wolę sprawcy, która wyraża się najczęściej w ignorowaniu w sposób tendencyjny obowiązku świadczenia opieki materialnej (wyr. SN z 3.7.2003 r., II KK 125/03, OSNwSK 2003, Nr 1, poz. 1458; wyr. SN z 27.2.1996 r., II KRN 200/95, Prok. i Pr. 1996, Nr 10, poz. 8; post. SA w K. z 13.12.2000 r., II AKz 289/00, KZS 2000, Nr 12, poz. 28). Niepodważalnym jest fakt, że oskarżony A. N. (3) w okresie objętym zarzutem uchylał się w uporczywy sposób od obowiązku alimentacyjnego na rzecz ojca nie płacąc rat alimentacyjnych i nie interesując się losem ojca, nie próbując ustalić jego miejsca zamieszkania. Miał też świadomość, co sam przyznał, że obowiązek taki na nim ciążył.

W ocenie Sądu, oskarżonemu przypisać można winę w popełnieniu omawianych czynów. Oskarżony jest zdolny ze względu na wiek do ponoszenia odpowiedzialności karnej, a zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dostarcza podstaw do przyjęcia, iż w chwili czynu oskarżony był niepoczytalny lub znajdował się w anormalnej sytuacji motywacyjnej. Miał więc oskarżony obiektywną możliwość zachowywania się w sposób zgodny z obowiązującym porządkiem prawnym, czego jednak nie uczynił, i z tego tytułu zasadnie postawić mu można zarzuty.

Sprawca przestępstwa określonego w art. 209 § 1a k.k. podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Sąd przy wymierzaniu kary oskarżonemu kierował się dyrektywami wymiaru kary wskazanymi w art. 53 § 1 kk., zgodnie z którym Sąd wymierza karę według swojego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę, bacząc, by jej dolegliwość nie przekraczała stopnia winy, uwzględniając stopień społecznej szkodliwości czynu oraz biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

Sąd orzekając o karze wziął pod uwagę fakt, że uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego przez A. N. (1) naruszało dobro prawne osoby najbliższej. Za okoliczność obciążającą Sąd uznał to, że A. N. (3) był uprzednio skazany za przestępstwo z art. 209§1 k.k. na karę ograniczenia wolności, którą obecnie odbywa, przy czym nadal nie łoży na utrzymanie ojca. Dalej jako okoliczność obciążającą Sąd potraktował brak przejawiania przez oskarżonego krytycyzmu co do przypisanego mu wyrokiem czynu. Nadto, co zostało podniesione przez pokrzywdzonego w toku niniejszego postępowania, istnieje prawdopodobieństwo, że A. N. (3) przepisał majątek na żonę, z którą ma rozdzielność majątkową, żeby niemożliwe było dochodzenie roszczeń z tytułu ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego i długów.

Przechodząc do omówienia wymiary kary, Sąd orzekł wobec A. N. (1) karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem na okres 3 lat próby. W ocenie Sądu jest ona adekwatna do stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu, jakiego dopuścił się oskarżony. Mając na względzie brak majątku i istniejące już długi alimentacyjne, sąd doszedł do przekonania, że wymierzenie mu kary grzywny byłoby niecelowe ze względu na to, że oskarżony prawdopodobnie nie mógłby jej uiścić, a ściągnięcie jej w drodze egzekucji nie byłoby możliwe (art. 58§2 k.k.), zaś orzeczenie kary ograniczenia wolności po pierwsze utrudniłoby oskarżonemu zarobkowanie, po drugie zaś raz wymierzona kara ograniczenia wolności nie przyniosła zamierzonego rezultatu. W tej sytuacji najbardziej

adekwatną jest kara pozbawienia wolności, ze względu na dość długi okres niealimentacji ustalona w wyższym niż minimalny wymiarze.

Sąd zdecydował również o warunkowym zawieszeniu orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności wobec uznania, że będzie wystarczająca dla zapobieżenia powrotowi do przestępstwa. Warunkowe zawieszenie wykonania kary powinno mieć wpływ wychowawczy na oskarżonego, pozwalając mu naprawić swój dotychczasowy błąd iłożyć na utrzymanie ojca, powstrzymać go przed naruszaniem porządku prawnego z obawy przed zarządzeniem wykonania kary. Co więcej podkreślić należy, że osadzenie oskarżonego w izolacji uniemożliwiłoby realizację jednego z zasadniczych celów sprawowania wymiaru sprawiedliwości, w szczególności nadal nie płaciłby rat alimentacyjnych.

Sąd miał na uwadze to, że A. N. (3) przez długi okres czasu zaniedbywał ciężące na nim zobowiązania. Unikał ponoszenia odpowiedzialności, przede wszystkim w kontekście wywiązania się z obowiązkułożenia na utrzymanie ojca, dlatego też Sąd na mocy art. 72§1 pkt 3 k.k. zobowiązał oskarżonego do bieżącego wykonywania ciężącego na nim obowiązkułożenia na utrzymanie A. N. (2). W ocenie Sądu jest to dodatkowym czynnikiem mobilizującym oskarżonego do wywiązania się na bieżąco z obowiązku alimentacyjnego. Natomiast ewentualne zaniedbanie przez oskarżonego tej powinności, bądź niewywiązanie się z obowiązku spłaty zadłużenia spowoduje, że możliwe i konieczne stanie się zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności. Obawa przed osadzeniem w zakładzie karnym powinna być dodatkowym czynnikiem mobilizującym oskarżonego do prawidłowej realizacji obowiązków wynikających z wyroku Sądu sygn. akt V RC 276/09. W tym miejscu należy podkreślić, że w razie skazania na karę pozbawienia wolności bez warunkowego jej zawieszenia, orzeczenie takiego obowiązku na mocy powyższego przepisu nie byłoby możliwe. Zdaniem Sądu wymierzenie kary pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem i zobowiązanie A. N. (1) do wykonywania obowiązku alimentacyjnego ma walor wychowawczy o wiele bardziej, niż wymierzenie kary o charakterze izolacyjnym.

W przekonaniu Sądu czas trwania próby jaki jest niezbędny do sprawowania należytego i skutecznego nadzoru nad oskarżonym powinien wynosić 3 lata. Okres ten posłuży weryfikacji postawionej prognozy kryminologicznej i pozwoli na sprawdzenie, czy A. N. (3) będzie przestrzegał porządku prawnego.

Sąd w wyroku orzekł o kosztach zastępstwa procesowego i o kosztach procesu. I tak, zasądził od oskarżonego na rzecz A. N. (2) kwotę 504 złotych tytułem zwrotu kosztów ustanowienia w sprawie pełnomocnictwa. Z uwagi na postępowanie oskarżonego, pokrzywdzony został narażony na wydatki związane z ustanowieniem profesjonalnego pełnomocnika aby zwiększyć swoje szanse w dochodzeniu swoich praw, dlatego należało mu zwrócić ww. kwotę. Na mocy art. 626§1 k.p.k., art. 627 k.p.k., art. 1, art. 2 ust 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 z późn. zm.) zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, a także należną opłatę sądową. Sąd przy rozstrzyganiu tej kwestii kierował się ogólną zasadą sprawiedliwego postępowania, zgodnie z którą każdy, kto przez swoje zawinione zachowanie spowodował wszczęcie postępowania karnego, zobowiązany jest do poniesienia jego kosztów.

Sędzia SR Joanna Jurkiewicz

ZARZĄDZENIE

1. odnotować w rep. K i kontrolce uzasadnień,
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć zgodnie z wnioskami,
3. przedłożyć z wpływem lub do uprawomocnienia.

G., dnia 12 marca 2018r.

Sędzia SR Joanna Jurkiewicz